

РЕШЕНИЕ

№ 353

гр. Перник, 03.11.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ПЕРНИК, ТРЕТИ ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на пети октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: БИСЕР ЦВ. ПЕТРОВ

Членове: КРИСТИАН Б. ПЕТРОВ
НЕДА Н. ТАБАНДЖОВА
ЗАРКОВА

при участието на секретаря КАТЯ ХР. СТАНОЕВА
като разглежда докладваното от КРИСТИАН Б. ПЕТРОВ Въззивно гражданско дело № 20221700500511 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл. 258 – чл. 273 ГПК.

Образувано е по жалба от Прокуратурата на Р България против решение № 260165 от 11.02.2022 г. по гр.д. № 5287/2020 г. на РС – Перник, с което Прокуратурата на Р България е осъдена на осн. чл. 2, ал. 1, т. 3, пр. 2 от ЗОДОВ да заплати на Ц. Г. Д., С. Д. Д. и Г. Д. Д., сумата от 20 000,00 лв., представляваща обезщетение за претърпени от наследодателя им Д. С. Д. неимуществени вреди, вследствие на наказателно производство – досъдебно производство № 124/2010 г. по описа на ОД МВР – Перник, по което Д. С. Д. е бил привлечен в качеството на обвиняем, като в следствие е оправдан по повдигнатото обвинение; присъдена е и сумата от 2 716,67 лв., представляваща законната лихва върху главницата за периода от 30.05.2019 г. до 01.10.2020 г., в едно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба до окончателното изплащане.

По изложени в жалбата подробни доводи и съображения се твърди, че решението е неправилно и незаконосъобразно. Възражава се, че не е налице пълният фактически състав на деликтната отговорност, тъй като липсват претърпени вреди както и причинно-следствена връзка между повдигнатото обвинение и твърдения

настъпил вредоносен резултат. Сочи се, че в съдебното решение липсват мотиви относно кои неимуществени блага или интереси на Д. Д. са засегнати и в каква степен, поради което счита за недоказано настъпването на вреди. Относно присъдения размер на обезщетението, жалбоподателят възразява, че същият е завишен и не е съобразен с действително претърпените вреди. В заключение се иска отмяна на обжалваното решение и отхвърляне на предявените иски, а в условията на алтернативност – намаляване на размера на присъденото обезщетение.

Въззиваемите по подробни доводи оспорват въззивната жалба и изразяват становище за нейната неоснователност и за потвърждаване на решението.

Пернишкият окръжен съд намира при извършената по реда на чл. 269, изр. 1 ГПК служебна проверка, че обжалваното решение е валидно и допустимо.

Съдът относно правилността на обжалваното решение, с оглед предмета на спора, очертан от въззивната жалба, доказателствата по делото и доводите на страните, намира от фактическа и правна страна следното:

Пред настоящата инстанция не са спорни установените по делото факти, че с Постановление за привличане на обвиняем на 19.12.2013г. Д. С. Д. е привлечен като обвиняем за извършване на престъпления по чл. 257, ал.1 вр. чл.255, ал.1 вр. чл. 26, ал.1 от НК и по чл.257, ал.1 вр. чл. 256 вр. чл.26 от НК, като е оправдан по повдигнатото обвинение с Присъда № 16 от 19.10.2018г. по НОХД № 182/2016г. на Окръжен съд - Перник, влязла в сила на 29.05.2019г., след потвърждаването ѝ с Решение № 173 от 24.04.2019г. по ВНОХД № 136/2019г. на САС. С постановлението за привличане на обвиняем спрямо Д. С. Д. на 19.12.2013г. не е взета мярка за неотклонение. Мярка за неотклонение "подписка" спрямо Д. С. Д. е взета с разпореждане от 17.02.2014г. по нх дело № 29/2014г. по описа на ПОС по реда на чл. 248, ал. 2 НПК. Наличието на повдигнато обвинение, по което Д. С. Д. е оправдан обоснова предпоставките за ангажиране отговорността на Прокуратурата на РБ, на основание чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ. Съгласно чл. 4 ЗОДОВ на обезщетение подлежат всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от незаконно повдигнатото обвинение, т. е. на обезвреда подлежат само онези вреди, настъпването на които е сигурно и закономерно следствие от незаконосъобразната наказателна репресия.

При определяне размера на обезщетението съгласно чл. 52 ЗЗД, настоящият въззивен състав съобразява, че страхът от наказателна отговорност и дискомфорта от упражнената принуда са емоционални страдания, които са освен фактическа последица, но така също и правна последица, тъй като целта на наказанието е да възбуди страх, а на принудата да подчини. Правните последици са включени в диспозицията на правната норма и не се доказват, за тях се прави извод от приложението на закона. Ето защо, когато се претендира обезщетение за

неимуществени вреди от незаконно обвинение и мярка за неотклонение, ищецът не е длъжен да твърди и доказва преживения обичаен страх от наказателната отговорност и получения обичаен дискомфорт от упражнената принуда, като притеснения, страх от бъдещия изход на делото, неудобство, напрежение в семейния и социалния кръг. За всички останали болки и страдания над обичайните за такъв случай или конкретно увреждане на здравето, а също и други специфични увреждания с оглед конкретни обстоятелства, личността на увредения, обичайната му среда или обществено положение, е необходимо да има твърдения и доказателства, съгласно правилото, че ищецът е длъжен да докаже основанието на иска и съдът може да ги уважи само при успешно проведено от ищеца главно и пълно доказване на вредите и причинната връзка. В тежест на пострадалия е да докаже засягането на съответното благо, което в случая е станало с незаконосъобразното обвинение, с което искът е доказан по основание, като в тежест на пострадалия е да докаже всяко свое негативно изживяване (в гореизложения смисъл е и Решение № 53 от 7.05.2019 г. на ВКС по гр. д. № 3528/2018 г., III г. о., ГК и др.).

От свидетелските показания пред РС с е установяват претърпени от Д. С. Д. типични за подложен на незаконно наказателно преследване човек морални страдания, тъй като на същия са причинени неимуществени вреди, изразяващи се в притеснения, страх от бъдещия изход на делото, неудобството, като те всички са във връзка с обвинението и воденото наказателно производство и са продължили през цялото време на воденото незаконно наказателно преследване.

Не са доказани по делото претърпени от Д. С. Д. болки и страдания над обичайните такива, които да са произтекли само от наказателното преследване, респ., сочещи на негативни изживявания, надхвърлящи по интензитет обичайните такива от наказателното преследване. Не се установява по делото воденото незаконно наказателно преследване пряко да е рефлектирало върху начина на живот на Д. С. Д. или да е причинило други неудобства, във връзка с обичайните. Видно от показанията на разпитаните свидетели, доколкото се сочат никакви отрицателни промени в поведението на Д., то това е станало едва след осъждането му с присъда № 14 от 03.04.2014г., постановена по НОХД № 29/2014г. по описа на ОС Перник, а не от момента, в който му е повдигнато обвинение от прокуратурата. Видно от показанията на св.К. /племенник на Д./, същият сочи: „след като го осъдиха имаше промяна в поведението му“, а според показанията на св.С. в един момент Д. започнал да споделя, че „го съдят за никакви документи, никакви ДДС-та“, т.е. доколкото се твърди за настъпила негативна промяна в поведението на Д., то същата се е появила на по-късен етап от воденото производство.

Не се доказва, че вследствие само от наказателното преследване Д. С. Д. е претърпял влошаване на общото му здравословно състояние, тъй като по делото няма

представени медицински документи, установяващи обстоятелства, че притеснението, което е изпитал Д. С. Д. при воденото наказателно преследване да е довело до вдигане на кръвно, изпадане в депресивно състояние и др., съответно че вследствие само от процесното наказателното преследване е наложило посещение на Д. С. Д. при съответния специалист – лекар, който да е поставил диагноза и предписал съответното лечение за твърдените вдигане на кръвно, изпадане в депресивно състояние и др.

Не се доказва повдигнатото обвинение да се е отразило трайно и негативно в отношенията на Д. С. Д. с роднините, семейството и в неговото близко обкръжение от приятели и социална среда. Видно от показанията на разпитаните свидетели, същите сочат, че контактите им с Д. са останали непроменени, продължавали са да се срещат и да общуват /както сочи и св.С.: „в седмицата се срещаме поне 2-3 пъти“./. Към посочения времеви период децата на Д. вече са били пълнолетни, а освен това същите имат и още един родител - съпругата на Д.. Не се доказва в резултат на воденото наказателно производство да са пострадали личния и професионален авторитет и професионалната реализация на Д. С. Д. или Д. С. Д. да е загубил престижно работно място или до затруднение при намиране на работа в периода по време на водене на производството.

Същевременно срокът на наказателното производство от 5 г и 5 м не е прекомерен и с оглед сложността на делото наказателното производство спрямо Д. е приключило в рамките на разумен срок. Касае се за дело с фактическа и правна сложност, като с оглед продължителността на наказателните производства от вида на воденото такова, то срокът за разследване по същото се явява напълно разумен, още повече, че на Д. е било повдигнато обвинение за извършени от него две престъпления от общ характер против финансовата и данъчна система, при това продължавани престъпления по смисъла на чл.26 от НК. Предвид това и времето, през което е продължило наказателното производство е изцяло разумен и не се различава от продължителността на други такива дела. Това е един разумен срок, в който се включва както досъдебно производство, така и двуинстанционно съдебно производство, още повече че Д. С. Д. е бил оправдан още пред първата съдебна инстанция.

Следва да се обърне внимание и на факта, че последствие - при всяко връщане на делото на Прокуратурата, своевременно са били извършвани необходимите процесуално-следствени действия и делото е внасяно в съда своевременно и без забавяне на разследването. Протестирането на оправдателната присъда не е допринесло за търпените от Д. С. Д. неимуществени вреди, предвид наложената по отношение на него най-лека мярка за отклонение – "подписка" през периода единствено на съдебното производство пред първата инстанция и липсата на наложени ограничения в придвижването, както и няма данни да са били взети други мерки на процесуална принуда, като забрана да напуска пределите на страната без разрешението на

прокурора или на съда. Независимо от тежестта на обвинението Д. е бил и с най-леката мярка за процесуална принуда „Подписка“, при това не през целия период на наказателното производство.

Също следва да се съобразят липсата на доказателства за медийно отразяване и широка медийна разгласа на случая, нито е било публично разгласено чрез медиите или по подобен друг начин, както и липсата на доказателства за опетняване на доброто име в обществото и накърняването на достойнството и честта. През цялото времетраене на наказателния процес Д. е продължил да работи, поради което тези обстоятелства, сочат по-нисък размер на процесното обезщетение, като обратното би довело до неоснователно обогатяване за пострадалия.

В заключение настоящият въззивен състав приема, че в процесния случай от завършилото с оправдателна присъда наказателно производство са претърпени обичайни неимуществени вреди, понасяни от лице, което е обект на незаконно наказателно преследване, но не може да се приеме за стресова ситуация от висока степен и че търпените морални страдания от Д. С. Д. са резултат само от процесното незаконно обвинение, респ. надхвърлящи по интензитет обичайните такива от наказателното преследване; не се доказва при условията на пълно и главно доказване от ищите, че в резултат на воденото наказателно производство за Д. С. Д. да са претърпени болки и страдания над обичайните такива, които да са произтекли само от незаконосъобразното обвинение.

Освен посочените морални страдания на Д. С. Д., настоящият въззивен състав съобразява и конкретните общественно-икономически условия в страната към 2019 г., както и обстоятелството, че осъждането само по себе си също има ефект на репарация. Същевременно размерът на обезщетението не следва да бъде източник на обогатяване за пострадалия, като от значение е и създаденият от съдебната практика ориентир, относим към аналогични случаи, тъй като в сферата на нематериалните ценности равенството в обществото намира най-чист израз, а "справедливостта" до голяма степен е изпълнена с морално съдържание и отразява обществената оценка на засегнатите нематериални вреди. Така например Решение № 60323 от 11.02.2022 г. на ВКС по гр. д. № 517/2021 г., IV г. о., ГК, Решение № 53 от 7.05.2019 г. на ВКС по гр. д. № 3528/2018 г., III г. о., ГК и др., които съдебни актове са сравнителен ориентир за справедливо определени суми за подобен вид морални страдания, каквито са фактите по настоящото дело.

При съвкупната преценка на тяхната тежест, характер и обхват, както и интензитета на негативно въздействие в живота на Д. С. Д., обсъдени по-горе, настоящият състав приема, че справедливият по чл. 52 ЗЗД паричен еквивалент на претърпените от Д. С. Д. неимуществени вреди е сумата 10 000 лв. Тази сума конкретно ще репарира в пълен обем неимуществените вреди - морални страдания,

претърпени от Д. С. Д., а в общ план е в съответствие с обществените условия, морал и икономическото положение в страната, като обратното би довело до неоснователно обогатяване за пострадалия.

Решението в частта за уважаване на иска за неимуществени вреди за сумата над 10 000 лева до 20000 лева следва да се отмени и да се постанови ново, с което искът се отхвърли за разликата над 10 000 лева до 20000 лева.

При приетата основателност на обуславящия иск за неимуществени вреди от 10 000 лв., то акцесорната претенция за лихви за забава върху основателната главница от 10 000 лв. за претендиращия период от 30.05.2019 г. до 01.10.2020г., изчислена от съда на осн. чл. 162 ГПК е в размер на 1363.89 лв., като решението в частта за уважаване на иска за мораторна лихва за сумата над 1363,89 лева до присъдените 2716.67 лева следва също да се отмени и да се постанови ново, с което искът за мораторна лихва се отхвърли за разликата над 1363,89 лева до 2716.67 лева.

С оглед гореизложеното въззивната жалба е частично основателна.

По разноските

С оглед изхода на спора, обжалваното решение следва да се отмени и в частта, с която са присъдени на ищците разноски в първоинстанционното производство за сумата от 1204,41 лв. /разликата между дължимите на основание чл.78, ал.1 от ГПК съразмерно с уважената част от исковете разноски от 1205,59 лв. и присъдените от РС разноски от 2410.00 лв./.

Ответникът Прокуратурата на Република България не претендира и не доказва разноски в първоинстанционното производство, поради което такива не му се дължат.

Жалбоподателят Прокуратурата на Република България не доказва и не претендира разноски пред въззивната инстанция, поради което такива не му се дължат.

Въззиваемите претендират и доказват разноски по въззивното производство всеки по 800 лв. с ДДС – заплатени адв. възнаграждения (съгласно представените договори за правна защита и представените доказателства за това, че възнагражденията са платени по банков път, удостоверено с приложени фактури и банково извлечение, вносна бележка, и списъци по чл. 80 ГПК), които се дължат съразмерно с отхвърлената част на въззивната жалба, или по 400 лв. за всеки.

По изложените мотиви, Пернишкият окръжен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 260165 от 11.02.2022 г. по гр.д. № 5287/2020 г. по описа на Районен съд - Перник, в частите за осъждане на Прокуратурата на Република България да заплати на Ц. Г. Д. с ЕГН *****, С. Д. Д. с ЕГН ***** и Г. Д.

Д. с ЕГН ***** /правоприемници по чл. 227 ГПК на първоначалния ищец Д. С. Д./: разликата над 10 000 лева до 20000 лева обезщетение за неимуществени вреди, заедно със законната лихва, считано от 30.05.2019г. до 01.10.2020г. за разликата над 1363,89 лева до 2716.67 лв., ведно със законната лихва върху главницата над 10 000 лв., считано от датата на подаване на исковата молба 01.10.2020г. до окончателното погасяване на задължението, както и в частта за осъждане на Прокуратурата на Република България да заплати на Ц. Г. Д., С. Д. Д. и Г. Д. Д. разноси за първоинстанционното производство над 1205,59 лева до 2410.00 лв., като вместо това **ПОСТАНОВЯВА:**

ОТХВЪРЛЯ предявените искове по чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ от Ц. Г. Д. с ЕГН ***** с постоянен адрес ***, С. Д. Д. с ЕГН ***** с постоянен адрес *** и Г. Д. Д. с ЕГН ***** с постоянен адрес *** /правоприемници по чл. 227 ГПК на първоначалния ищец Д. С. Д./ срещу Прокуратурата на Република България, гр. София, бул. Витоша № 2 за заплащане разликата над 10 000 лв. до присъдения от първата инстанция размер от 20000 лв., обезщетение за претърпени от Д. С. Д. неимуществени вреди, вследствие на наказателно производство- досъдебно производство № 124/2010г. по описа на ОДМВР-Перник, по което Д. С. Д. с ЕГН:***** бил привлечен в качеството на обвиняем за извършено престъпление по чл. 257, ал. 1, във вр. с чл. 255, ал. 1, вр. с чл. 26. ал. 1, вр. с чл. 2. ал. 1 и чл. 2 от НК, заедно със законната лихва, считано от 30.05.2019г. до 01.10.2020г. за разликата над 1363,89 лева до присъдения от първата инстанция размер от 2716.67 лв., ведно със законната лихва върху главницата за неимуществени вреди над 10 000 лв., считано от датата на подаване на исковата молба 01.10.2020г. до окончателното погасяване на задължението, като **НЕОСНОВАТЕЛНИ**.

ПОТВЪРЖДАВА решение № 260165 от 11.02.2022 г. по гр.д. № 5287/2020 г. по описа на Районен съд - Перник, в останалата му обжалвана част.

ОСЪЖДА Прокуратурата на Република България, гр. София, бул. Витоша № 2 да заплати на Ц. Г. Д. с ЕГН ***** с постоянен адрес ***, С. Д. Д. с ЕГН ***** с постоянен адрес *** и Г. Д. Д. с ЕГН ***** с постоянен адрес ***, сумата от по 400 лева на всеки – разноси по въззивното производството.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Върховния касационен съд, при условията на чл. 280, ал. 1 и 2 от ГПК, в 1-месечен срок от връчването на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____